

**Protokoll/stenogramm – MTÜ Eesti Üürnike Liit juhatuse koosolek
16.02.2022**

Tallinn, Sakala tn 23A.

Koosolek läbi viidud telefoni teel.

Osalesid juhatuse liikmed: Heimar Lenk, Thea Grepp, Urmi Reinde

Päevakorra teemad:

- 1.Hinnang Eesti Üürnike Liidu 2021/2022 aastavahetuse tegevusele.
2. EÜL büroo sulgemine Tallinn, Sakala 23A seoses meie tegevuse toetamise lõpetamisega.

Päevakorra p 1. Hinnang Eesti Üürnike Liidu 2021/2022 aastate vahetuse tegevusele.

Urmi Reinde, EÜL tegevjuht kuni 31. detsembrini 2021. a:

Teavitan, et alates 2022. a 1. jaanuarist puudub üürnike liidul kindlus ja teadmine, et meie tegevust rahastatakse ka 2022. aastal, nagu on seda tehtud aastakümneid varem, kui liitu juhtisid Peeter Tedre, Helle Kalda ja nõunikuna töötas Vello Rekkaro. Nemad algatasid MTÜ EÜL loomise 1999. aastal ja seni on nii projektide toel kui ka Tallinna linnavalitsuse eelarvelisel rahastamisel toimetatud, aruandeid koostatud ja meiega on suures plaanis rahule jäänud. Nende 22 aasta jooksul on EÜL-s töötanud mitmeid tublisid ja aatelisi inimesi ja täidetud rohkesti suurejoonelisi projekte, mille tulemustest on kõik asjaga kursis olevad inimesed aastaid teadlikud.

Minu tegevjuhtimisel on EÜL töötanud alates 1. veebruarist 2017. Nende viie aasta jooksul oleme saanud tegevustoetust Riigikogult aastatel 2018 – 2021; samuti on korrektselt jätkunud Tallinna linna poolne rahastamine. Tegevuseks on olnud traditsiooniliselt eelkõige sundüürnike, aga ka tavaüürnike jt elamuprobleemidega kimpus olevate inimeste nõustamine, projektide läbiviimine ning suur meediatöö.

Mitte mingisugust rahulolematust meie suhtes pole n-ö „ülevalpool“ keegi üles näidanud, meie aruannetega on rahule jäänud ja hea vahekord on olnud aluseks meie koostööle nii Riigikoguga, Vabariigi Valitsusega kui ka Tallinna linnavalitsusega.

Mis puudutab poliitilist seotust (sest sundüürnikud tekitati Eesti Vabariigis poliitilise otsusega majade tagastamise tagajärjel), siis on meie headeks toetajateks ja eestvõitlejateks läbi aastate olnud Keskerakond, Demokraatlik Tööpartei, Erakond Õiguslik Tasakaal ja Rahvaliit. Kolm viimast on tänaseks poliitikapildilt likvideeritud, alles on jäänud vaid Keskerakond, kelle poliitikute aktiivsel algatusel (eriti Aino Runge, Anti Liiv, Peeter Tedre, aga ka Heimar Lenk, Tiiu Joller jmt) 1994. aastal Üürnike Liit üldse loodi. Sarnased üürnike organisatsioonid tegutsevad pea kõikides Euroopa demokraatlikes riikides, kellest mitmega on EÜL-l olnud ka kokkupuuteid.

2021. aasta tuleb kanda igal juhul kanda aktiva poolele, sest valmis Valitsuse tellitud (esmajoones Jüri Ratase initsiatiivil) teadlaste ekspertuuring professor Erik Terki juhtimisel, mis kinnitas, et sundüürnikele on tehtud liiga ja nad väärivad kompensatsiooni. Teiseks valmis Toomas Lepa film „Omandireform 30“, mida lõpuks ometi esitles ka Eesti Televisioon. Küll aga ei ole meil selgust 2022. aasta finantsilise toetuse osas oma tegevuse jätkamiseks.

Heimar Lenk, EÜL arendusnõunik kuni 31. detsembrini 2021: Oleme korduvalt pöördunud nii kirjalikult kui ka suuliselt poliitikute poole jätkata EÜL toetamist vähemalt kuni järgmiste Riigikogu valimisteni, mis on aasta pärast. Selleks ajaks peaks ju midagi selguma ka teadlaste grupi töö jätkamise kohta, millest Urmi rääkis. Keskerakond on aastakümneid lubanud lahendada sundüürnike probleem, ja kuna tegemist on juba kuus aastat valitsusparteiga, kes peab täitma oma valimislubadusi, siis oli meie kindlustunne suur. Kahjuks aga käib pikka aega üks keerutamine.

Minu ettepanek on kogu aeg olnud, et meetmete väljatöötamisel sundüürnike kompenseerimiseks peaks riigihalduse minister Jaak Aab, kes seda tööd kureerib, kutsuma kokku komisjoni, kes asub lõpuks realselt mingeid ettepanekuid välja töötama. Seda lubati teha koostöös üürnike liiduga. Oli ju antud lubadus, et novembris Reformi ja Keskerakonna koalitsioonivalitsus meie küsimust arutab. Seni ei ole rohkem meie poole pöördutud, vastupidi, meie toetamine läks hoopis suure küsimärgi alla.

Ma ei taha uskuda, et nii suur ja tugev organisatsioon nagu Üürnike Liit toetust ei saa, meie taga on ju tuhanded inimesed. Loodetavasti Tallinna linnavalitsus ikkagi täidab oma kohustuse linnas, kus elab palju üürnikke ja probleemid on kogu aeg üleval.

Thea Grepp, juhatuse liige: Mina olen kogu aeg rääkinud, et sundüürnike küsimuse lahendamine on Eestis kõigi parteide asi. See ei ole ainult

Keskerakonna asi, kes ei suudagi seda üksi teha, nagu me näeme. Keskerakond valitsuses peab loomulikult eest vedama, et teised parteid tema valimislubadusega kaasa tuleksid. Nii nagu Reformierakond viib läbi kõik oma lubadused, samuti Isamaa. Isegi EKRE tegi valitsuses oleku lühikese aja jooksul väga palju oma valijate heaks. EKRE ongi viimasel ajal ainsa parteina üleüldse sundüürnikke meenutanud talle kättesaadavates kanalites. Keskerakond peaks juba omaenda maine pärast sundüürnikele antud lubaduste täitmisega alustama.

Urmi Reinde: Ma ei usu, et Tallinn jätkab Üürnike Liidu toetamist. On kuulda sahinaid, et EÜL tuleb likvideerida kui linnapea Savisaare viimane jäänuk – nagu on likvideeritud tema loodud erakonna vanalinna maja, Lipo ja Mupo, Tallinna Televisioon ja Kesknädal, nagu on unustatud astmeline tulumaks, presidendi otsevalimine, e-hääletuse lõpetamine ja pensionäride elamisvääne elu, kus kolm tööaastat ei võrduks ühes staažiaastaga – neist kuldlubadustest kahjuks ei kuule enam eriti midagi. Küllap sinnasamma lähevad ka sundüürnikud. Näiteks millal valmis viimane munitsipaalelamu?

Heimar Lenk: Ma ei usu, et asi nii hull on, sa oled liiga emotsionaalne. Ratas ikkagi püüdis meid valimisprogrammi panna ja eelmised valitsused – alguses Kesk, Isamaa ja Sotsid; siis Kesk, Isamaa ja EKRE – olid sundüürnikud lubadusena koalitsioonileppes sees ja teadlaste ekspertgrupp Erik Terki juhtimisel sai oma töö lõpuni viia. See on suur saavutus ja seda me ei unusta.

Thea Grepp: Sundüürnikele osaks saanud pogrommi Eesti Vabariigis ei unustata mitte kunagi. See läheb põlvest põlve edasi ja inimeste väljaviskamine kodudest kordub, kui meie kaotusi ei kompenseerita. Õigusriigis igatahes kompenseeritakse.

Urmi Reinde: No siis jääb ainult Reformierakond valitsusparteina, kes teoreetiliselt ainsana peaks Keskerakonna siirale soovile sundüürnikke toetada vastu seisma. Ei usu, et need asjad nii lihtsad on. Pealegi üürnike liidu esindus käis 2021. a suvel reformierakondlasest rahandusministri Keit Pentus-Rosimannuse juures, kes tunneb meie probleemi väga hästi. Temagi ütles, et „valitsus arutab novembris“. November tuli ja läks, arutamist valitsuses ei tulnud.

Selle asemel keeldusid Riigikogu koalitsioonipoliitikud Eesti Üürnike Liidule neidki väheseid vahendeid eraldamast, mida oli viimasel paaril-kolmel aastal võimaldatud. Ilmekas on, et kogu see summa kokku, millega EÜL-i minu töö ajal kokku on toetatud, ei ulatu isegi mitte üheainsa Tallinna korteri hinnani, mis sundüürnikult ehk Eesti Vabariigi maksumaksjalt omandireformis õigusriigivastaselt ära võeti. Üksainus äravõetud korter maksab rohkem kui terve liidu aastane toetamine! Aga meid on mitu tuhat...

Kahju, et nii on läinud. Tundub, et 30 aastat elanikkonna võrdset kohtlemist nõudnud sundüürnike organisatsioon tuleb likvideerida.

Päevakorra p 2. EÜL tegevuse lõpetamine Tallinn, Sakala 23A büroo pinnal seoses liidu finantseerimise lõpetamisega.

Urmi Reinde: Kui eespool ütlesin, et liidu töö on aktiivne ja tulemuslik, siis seda enam tabas meid ootamatu ja ebameeldiva üllatusena, et just nüüd, teadlaste ekspertuuringu tulemuste valguses, mille Vabariigi Valitsus koostöös meiega Tallinna Ülikoolilt suure raha eest (191 000 eurot) tellis – just nüüd on katkenud Üürnike Liidu tegevus Sakala tn kontoris. Meil ei ole enam võimalik seda ülal pidada, jaanuari arved on juba laekunud ja kohe lisanduvad veebruari arved. Kui saaks niigi palju toetust, et maksta võlad ja lõpetada korrektselt liidu senine tegevus. MTÜ-na võime ju igavesti jätkata.

Minu kui senise tegevjuhi ettepanek on kiiresti likvideerida kontor Sakala tänaval, kuna me ei suuda maksta renti, kommunaale, telefoni ega internetti. rääkimata nendestki väikestest hüvitistest, mida siin paar-kolm töötajat said. Luban omalt poolt arhiveerida aastakümnetega loodud dokumentatsiooni (olen juba kontakti võtnud hea sõbra Küllo Arjakase ja Riigiarhiiviga) ja korraldada väljakolimine ning uues kohas sisseseadmine.

Heimar Lenk: Toetan seda ettepanekut, kuigi veel kord loodan, et Tallinn jätkab oma lepingut meiega.

Thea Grepp: Isegi kui kontor kaob, meie tegevus ei seisku, sest saame ju kõik edasi rääkida ja kirjutada, jäädes jätkuvalt oma nõudmise juurde, kuni meile on kompenseeritud, ükskõik, mis valitsus on. Saame endiselt nõuda, kuni sundüürnike probleem Eesti riigis on lahendatud.

Urmi Reinde: Mul on siiski kibestumist raske ära hoida, kui teame, et samal ajal Omanike Keskliidu võimalused läbi aastate on olnud hoopis kuninglikumad – aga nende taga on kindlalt seisnud ka tegus Isamaa, kellel on jätkunud huvi oma valijagrupperi säilitada. See on neil ka õnnestunud – vaatamata pidevalt madalale reitingule tuleb Isamaa valija valimispäeval alati välja.

Kontor tuleb meil igal juhul sulgeda, sest võlad suurenevad. Ilmselt 1. märtsil me Sakalas enam ei ole, ja seda tuleb meie aktiivile sundüürnikele teada anda. Kuidas seda teha?

Heimar Lenk: Mul on ettepanek, et mittetulundusühingut EÜL me ei likvideeri – see on ju meie oma. Hoiame alles arvuti, meiliaadressi, kodulehe ja mobiiltelefoni, vähemalt esialgu. Äriregistrile tuleb korrektselt andmeid esitada.

Nii kaua, kui meil jõudu jätkub. Ja ootame Tallinna otsuse ära. Veel kord – üürnikud on ju selle linna kodanikud, lootust on.

Thea Grepp: Jah, ja Riigikogus on pooleli 2016. aastal esitatud 5146 sundüürniku allkirjaga petitsioon. Riigikogu on teinud Valitsusele ülesandeks meie küsimus lahendada. Need allkirjad ei ole kuhugi kadunud ja menetlusest ei ole seda välja arvatud – Valitsus peab lahendama. Me peame seda jätkuvalt nõudma, ükskõik, kui võrdnad meie vastu on.

Urmi Reinde: Saan aru, et juhatuse liikmed nõustuvad ettepanekuga sulgeda Sakala tn EÜL kontor. Nõustamisteenuse ja kuludega ootame siis ära Tallinna otsuse – taotlus vahendite saamiseks eelmise aasta mahus on esitatud augustis 2021, tavaliselt on vastus meil käes jaanuaris, täna on veebruari teine pool ja meile ei ole midagi teatatud. Kui Tallinna otsus tuleb, teatan täiendavalt.

Koosolekut juhatas ja protokollis

Urmi Reinde, juhatuse liige

Tallinnas 16. veebruaril 2022